

УДК 37.014

ANALYSIS OF THE PROBLEM OF FORMATION OF THE NATIONAL-SPEECH PERSONALITY OF THE PRESCHOOL CHILD.**АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-МОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.****Kovshar O.V. / Ковшар О.В.***d.p., prof. / д.п.н., проф.*

ORCID: 0000-0003-3407-8570

*Kyryvi Rih State Pedagogical University**Kyryvi Rih, Gagarina, 54, 50074**Криворізький державний педагогічний університет,**Кривий Ріг, пр.Гагарина, 54, 50074*

Анотація: Мовленнєву особистість необхідно виховувати ще на етапі дошкільного дитинства, і від того, наскільки досконало володіє мовою вихователь, наскільки його мовлення є точним, чистим, виразним, образним, залежатиме й мовлення його вихованців. Мета статті: дослідити теоретичні питання формування мовленнєвої особистості дитини дошкільного віку. В статті визначені основні поняття щодо формування національно-мовленнєва особистості дитини дошкільного віку.

Ключові слова: педагоги-вихователі, мовленнєва особистість, національно-мовленнєва особистість дитини дошкільного віку, дитина передшкільного віку

Abstract. The speech personality must be educated at the stage of preschool childhood, and the speech of his pupils will also depend on how well the teacher speaks the language, how accurate, clear, expressive, and figurative his speech is. The purpose of the article: to investigate the theoretical issues of the formation of the speech personality of a preschool child. The article defines the main concepts related to the formation of the national-speech identity of a preschool child.

Key words: teachers-educators, speech personality, national-speech personality of a preschool child, preschool child

Нині, як ніколи, гостро набуло актуальності виховання громадянина-патріота, відповідального, відданого своїй країні.

Виховання у молодого покоління почуття патріотизму, відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції є проблемою

загальнодержавною. Патріотизм у сучасних умовах має дати новий поштовх морально-духовному оздоровленню української нації, формуванню в Україні нового громадянського суспільства, розквіту національної самосвідомості.

Така важлива проблема поставлена суспільством, а вирішувати її необхідно з першої ланки- дошкільної освіти.

Сучасні освітні завдання: формування національної гідності дитини шляхом вивчення своєї мови, історичних та культурних надбань, збереження кращих народних традицій і звичаїв, виховання на прикладі видатних людей, героїв України. Формування нових рис та якостей: досконале знання державної мови, шанобливе ставлення до воїнів-захисників, волонтерів; толерантне ставлення до представників інших національностей, готовність захищати Батьківщину, суверенітет і територіальну цілісність України.

Мета дослідження полягає в науковому аналізі проблеми формування національно-мовленнєвої особистості

Зупинимось на актуальності нашого дослідження: пріоритетна роль в умовах розбудови української держави належить патріотичному вихованню. Про значущість національного та патріотичного виховання на сучасному етапі розвитку українського суспільства йдеться у «Національній доктрині розвитку освіти», «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності», «Концепції національно-патріотичного виховання учнів та молоді», «Програмі патріотичного виховання дітей та учнівської молоді», Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту».

БКДО (Державний стандарт дошкільної освіти) орієнтований на збагачення виховних традицій українського суспільства сучасними досягненнями та прогресивними світовими тенденціями у сфері освіти [1].

Формування феномену національно-мовленнєвої особистості має два інтегровані напрями: національно-патріотичне та мовленнєве виховання.

А. Богуш визначає мову як:

- 1) універсальний засіб навчання і виховання людини;
- 2) енциклопедія людського досвіду;

3) першооснова нагромадження культурних цінностей, засіб вираження змісту культури, спосіб введення окремої людини в процес суспільного культурного розвитку;

4) компонент духовної культури суспільства;

5) функціонуюча система, нерозривно пов'язана з усіма галузями суспільного життя [2, с.13].

К.Крутії вважає, що головні положення мовної освіти дітей повинні охоплювати змістові компоненти, один із яких є мовленнєво-діяльнісний та національно-культурологічний.

Національно-культурологічний змістовий компонент передбачає ознайомлення в освітньому процесі з національними культурними цінностями українського народу та інших культур; знайомство з культурою українського народу, його історичним минулим, мовою, звичаями, традиціями; виховання почуття власної гідності як представника українського народу[4, с. 2-6].

Сучасна історія доводить, що найголовнішою ознакою держави є її рідна мова. Рідна мова -- невід'ємна частка батьківщини кожної людини, її вітчизни. В. Сухомлинський називає рідну мову «невмирущим джерелом», з якого дитина черпає знання про своє місто і село, рідний край, про життя своїх дідів і прадідів, минуле й сучасне. Реалізація цього принципу в ранньому і дошкільному віці сприяє вихованню глибокого патріотизму, любові до Батьківщини[5].

В. Сухомлинський підкреслює, що «мова - духовне багатство народу», а мовна культура людини -- це «дзеркало її духовної культури», це образ її почуттів, думок, ставлення до інших, що передається у словах рідної мови, а рідна мова виховує національну психологію, національний характер, національну самостійність[5].

Отже, національно-мовленнєва особистість дитини дошкільного віку виявляється в здатності до прояву особистісних якостей та соціальних почуттів, поваги до державної мови, любові та задоволення від відчуття краси української мови; інтерес до оволодіння надбаннями української культури; любові до

Батьківщини; готовність до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві та спрямовані на покращення спільного життя.

Уважаємо, що формування національно-мовленнєвої особистості передбачає засвоєння дітьми в освітньому процесі культурного досвіду українського й інших народів, усвідомлення рідної мови як невичерпного джерела народної мудрості, шанування звичаїв, традицій та духовного прагнення українського народу. У процесі національно-мовленнєвого виховання особливе значення має використання всіх видів українського фольклору, у яких зберігаються особливості нашого менталітету та краса рідної української мови.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Режим доступу: mon.gov.ua
<https://mon.gov.ua> > app > media > rizne > 2021
2. Богущ А. Вплив полікультурного мовленнєвого середовища на формування мовної особистості. *Гірська школа Українських Карпат*. 2017. №16. С. 11-14. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk_2017_16_4.
3. Закон України "Про вищу освіту". Режим доступу: [rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)
<https://zakon.rada.gov.ua>
4. Крутій К. Які зміни очікують дошкілля? . Дошкільне виховання. 2017. №11. С. 2-6.
5. Сухомлинський В.О. Вибр. твори: У 5 т. – К., 1977. – Т. 1.

References:

1. Base component of preschool education. Access mode: mon.gov.ua <https://mon.gov.ua> - app - media - rizne - 2021.[in Ukrainian].
2. Bogush A.(2017).Influence of multicultural speech environment on forming of language personality. Mountain school of Ukrainian Carpathians. №16. pp.11-14. Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk_2017_16_4.[in Ukrainian].
3. A law of Ukraine is "On higher education".Access mode: [rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)
<https://zakon.rada.gov.ua>.[in Ukrainian].

4. Krutiy K.(2017) What changes does the preschool expect? . Preschool education. No. 11. pp. 2-6.[in Ukrainian].
5. Sukhomlynsky V.O. (1977) Select works: In 5 volumes.K., 1977. Volume 1.[in Ukrainian].

Статья отправлена: 30.07.2023 г.

© Ковшар О.В.